

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Mgr. V. V.**, proti žalovanému: **Nejvyšší správní soud**, sídlem Moravské náměstí 6, Brno, týkající se žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, o námitce podjatosti soudců sedmého senátu Nejvyššího správního soudu vznesené žalobcem v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. listopadu 2018, č. j. 31 A 68/2018 - 177, vedeném u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 524/2018,

t a k t o :

Soudci sedmého senátu Nejvyššího správního soudu Mgr. David Hipšr, JUDr. Tomáš Foltas a Mgr. Lenka Krupičková **nejsou** vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 524/2018.

O d ů v o d ň ě n í :

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve „zveřejňování osobních údajů žalobce na webu Nejvyššího správního soudu, tj. osobních údajů žalobce zveřejňovaných v databázi judikatury provozované žalovaným na URL adrese <http://nssoud.cz>, prostřednictvím zveřejnění dostatečně neanonymizovaných rozsudků“ Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích, Krajského soudu v Českých Budějovicích a usnesení Nejvyššího správního soudu.

[2] Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem označeným v záhlaví. Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, která byla v souladu s rozvrhem práce přidělena sedmému senátu tohoto Nejvyššího správního soudu.

[3] Dne 27. prosince 2018 stěžovatel namítl podjatost soudců sedmého senátu Nejvyššího správního soudu Mgr. Davida Hipšra, JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové. Pochybnosti stěžovatele o jejich nestrannosti pramenily ze skutečnosti, že Nejvyšší správní soud se probíhajícího řízení účastní v pozici žalovaného správního orgánu a zaměstnavatelem uvedených soudců je Česká republika – Nejvyšší správní soud. Stěžovatel připustil, že soudce může vynést rozsudek v neprospěch svého zaměstnavatele. Zároveň však zdůraznil, že soudci Nejvyššího správního soudu se podřizují pokynu předsedy tohoto soudu ohledně rozsahu anonymizace rozhodnutí, a fakticky by tak přezkoumávali svou vlastní pracovní činnost.

[4] Všichni tři soudci sedmého senátu Nejvyššího správního soudu se k námitce podjatosti vyjádřili tak, že stěžovatele osobně neznají, nemají k němu žádný vztah a nepodíleli se na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení.

[5] Předseda šestého senátu Nejvyššího správního soudu následně stěžovatele vyzval, aby uvedl, kdo by měl o jeho kasační stížnosti rozhodovat, neboť uváděné důvody lze vztáhnout na každého soudce Nejvyššího správního soudu. Na tuto výzvu stěžovatel neodpověděl.

[6] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. musí účastník řízení nebo osoba zúčastněná na řízení podjatost soudce namítnout *do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží.*

[7] Z předloženého spisu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 524/2018 nyní rozhodující šestý senát zjistil, že poučení o složení sedmého senátu bylo stěžovateli doručeno dne 20. prosince 2018. Námitku podjatosti stěžovatel vznesl v poslední den týdenní lhůty dne 27. prosince 2018, tedy včas.

[8] Vyloučení soudce pro podjatost představuje výjimku z ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a příslušnost soudu i soudce stanoví zákon, vyjádřené v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tato výjimka vyplývá ze základního práva, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, které je jednou z esenciálních součástí práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). V zájmu zajištění nezávislosti a nestrannosti soudního rozhodování je tedy přípustné, aby v některých případech došlo k odnětí věci zákonným postupem určenému soudci a jejímú přikázání soudci jinému; k tomu však může dojít jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které soudci reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. dubna 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16), tedy když je evidentní, že vztah soudce k věci, účastníkům či jejich zástupcům dosahuje intenzity vylučující nestranné rozhodování soudce [nález Ústavního soudu ze dne 3. července 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)].

[9] Při rozhodování o vyloučení soudce nejde pouze o hodnocení jeho subjektivního pocitu, zda se cítí být podjatý či nikoli, nebo o hodnocení osobního vztahu soudce k účastníkům řízení či jejich zástupcům, ale v konečném důsledku zejména o objektivní úvahu, zda lze s ohledem na veškeré okolnosti případu mít za to, že by soudce podjatý být mohl, přičemž tato úvaha musí vycházet z hmotněprávního rozboru skutečností, které k pochybnostem o nestrannosti soudce vedly [nález Ústavního soudu ze dne 27. listopadu 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94 (N 127/6 SbNU 429) a ze dne 3. července 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)].

[10] Pochybnosti o nepodjatosti soudců sedmého senátu Nejvyššího správního soudu stěžovatel odvozuje od skutečnosti, že Nejvyšší správní soud je v řízení zároveň žalovaným správním orgánem. Tímto typem námitky podjatosti se již Nejvyšší správní soud zabýval v několika svých rozhodnutích, přičemž dospěl k závěru, že je *„vyloučen postup, aby o kasační stížnosti rozhodl jiný orgán, neboť jediným soudem, jenž je oprávněn projednat a rozhodnout kasační stížnost proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, je právě Nejvyšší správní soud (§ 12*

pokračování

*odst. 1 s. ř. s.)“ (rozsudek ze dne 27. března 2013 č. j. 2 As 20/2013-41), přičemž „nablíženo logikou takto uplatněné námitky by na Nejvyšším správním soudě nebyl žádný soudce, který by o podjatosti mohl rozhodnout“ (usnesení ze dne 1. července 2009 č. j. Vol 4/2009-13). V tomto směru je třeba mít při rozhodování o vyloučení soudce pro podjatost na paměti „zachování funkčnosti soudu, resp. zákaz denegationis iustitiae, z čehož plyne, že výklad a aplikace ustanovení o vyloučení soudců nemohou vyústit v situaci, kdy již nebudou žádní soudci, kteří by o věci mohli rozhodovat“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. srpna 2013, č. j. Nao 41/2013 - 56). V usnesení ze dne 14. listopadu 2013, č. j. Nao 49/2013 - 9 potom Nejvyšší správní soud odkázal rovněž na tzv. *doctrine of necessity*, podle níž „může ve věci rozhodovat i soudce, který by byl jinak vyloučen, pokud by odlišný postup vyústil v odepření spravedlnosti“. Při posuzování podjatosti soudců Nejvyššího správního soudu je proto třeba přijmout restriktivnější hledisko a jen ve skutečnosti, že správní žaloba směřovala proti úkonu Nejvyššího správního soudu či jeho předsedy, nelze spatřovat důvod pro vyloučení soudců z rozhodování o kasační stížnosti v dané věci.*

[11] Stěžovatel dále naznačil, že soudci (sedmého senátu) Nejvyššího správního soudu by mohli mít určitý vztah k předmětu řízení, neboť se podřizují pokynu předsedy Nejvyššího správního soudu ohledně rozsahu anonymizace. Tuto námitku lze přitom opět vztáhnout na všechny soudce Nejvyššího správního soudu, což by v případě, kdy by byla shledána důvodnou, znemožnilo rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatele – a to je s ohledem na zákaz odmítnutí spravedlnosti nepřipustné. Navíc ani tato skutečnost nemůže vést k závěru o podjatosti soudců.

[12] Postup při anonymizaci rozhodnutí uveřejňovaných na webu Nejvyššího správního soudu upravuje kancelářský a spisový řád Nejvyššího správního soudu (směrnice č. 9/2007), který na základě § 29 s. ř. s. a § 3 odst. 2 písm. h) jednacího řádu Nejvyššího správního soudu (oba dokumenty jsou dostupné na www.nssoud.cz v sekci Organizační dokumenty) vydává předseda tohoto soudu. Kancelářský a spisový řád je vnitřním předpisem soudu, jehož účelem je organizace výkonu soudnictví (jak vyplývá z § 3 odst. 2 jednacího řádu). Při své rozhodovací činnosti jím však soudci vázání nejsou. Soudce není zaměstnancem soudu (státu), jak v námitce podjatosti nesprávně uvedl stěžovatel. Funkce soudce je veřejnou funkcí, na niž se ustanovení pracovněprávních předpisů použijí pouze přiměřeně [§ 74 odst. 1 a § 84 odst. 4 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů]. Při své rozhodovací činnosti je soudce vázán pouze zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu (čl. 95 odst. 1 Ústavy). Není proto důvod se obávat, že by soudci sedmého (či jakéhokoli jiného) senátu Nejvyššího správního soudu při rozhodování o kasační stížnosti postupovali podle vnitřních předpisů soudu a spor týkající se právě tohoto vnitřního předpisu by byl pro stěžovatele předem ztracený. Kancelářský a spisový řád soudu lze samozřejmě vzít v úvahu jako podklad pro rozhodnutí, důvodnost kasační stížnosti však bude posouzena pouze optikou zákona a jemu na roveň či výše postavených předpisů.

[13] Důvodná není ani obava stěžovatele, že by soudci Nejvyššího správního soudu přezkoumávali své vlastní postupy. Ačkoli totiž pokyn k uveřejnění (vč. anonymizace) rozhodnutí na webu Nejvyššího správního soudu udílí v referátu soudce zpravodaj (§ 36 odst. 1 kancelářského a spisového řádu), tyto úkony provádějí administrativní zaměstnanci soudu (tamtéž, odst. 2), kteří přitom postupují v souladu s pravidly pro anonymizaci, jež jsou vtělena přímo do kancelářského a spisového řádu a jsou prakticky mimo dispozici soudce zpravodaje. Jde tedy o tzv. „porozsudkovou“ agendu, již vykonává justiční správa, nikoli soudci v rámci své rozhodovací činnosti.

[14] Vzhledem k uvedeným důvodům dospěl šestý senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že soudci sedmého senátu tohoto soudu Mgr. David Hipšr, JUDr. Tomáš Foltas a Mgr. Lenka Krupičková nejsou vyloučeni z projednání a rozhodnutí výše uvedené věci.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu